

Tariffnemnda
Postboks 4720 Torgarden
7468 TRONDHEIM

Vår dato: 09.09.2022
Deres dato: 30.06.2022
Vår referanse: TN 2022/ KW
Deres referanse: 2022/6

HØRINGSSVAR – BEGJÆRING OM FORTSATT ALLMENNGJØRING AV TARIFFAVTALE FOR BYGGEPLASSER I NORGE

1. INNLEDNING

Det vises til Tariffnemndas høringsbrev knyttet til begjæring om fortsatt allmenngjøring av tariffavtale for byggeplasser i Norge. Fristen for å inngi hørings svar er 09.09.2022.

Dette høringsbrev er inngitt på vegne av NHO og tilsluttede landsforeninger. NHO er kjent med at Byggenæringens Landsforening (BNL) inngi særskilt høringsuttalelse.

NHO vil innledningsvis påpeke at vi er opptatt av ordnede arbeidsforhold og at en allmenngjøring innen rammene av allmenngjøringsloven, herunder Norges EØS-rettslige forpliktelser, i enkelte tilfeller kan være et hensiktsmessig virkemiddel. NHO finner imidlertid grunn til å stille spørsmål ved om allmenngjøring generelt sett er et riktig tiltak for å motvirke utfordringer i deler av arbeidslivet. Allmenngjøring er uansett bare ment å være et midlertidig virkemiddel.

Allmenngjøringsloven stiller krav til dokumentasjon for at utenlandske arbeidstakere utfører arbeid på vilkår som er samlet sett dårligere enn gjeldende tariffavtale mv., jf. § 5. NHO vil fremheve at Tariffnemnda har en fakultativ adgang til å beslutte allmenngjøring, noe som innebærer at nemnda må vurdere behovet for allmenngjøring og forholdsmessigheten av det enkelte vedtak sett i forhold til den foreliggende dokumentasjonen.

NHO er klar over at det i deler av byggebransjen fortsatt er utfordringer som antakelig gir grunnlag for fortsatt allmenngjøring. Tariffnemnda må under enhver omstendighet, på selvstendig grunnlag, foreta en grundig vurdering av om vilkårene for videre allmenngjøring er oppfylt ut fra den dokumentasjon som foreligger.

2. KOMMENTARER TIL UTKASTET TIL FORSKRIFT

2.1. Utgangspunkt

For det tilfellet at Tariffnemnda kommer til at det er grunnlag for videreføring av allmenngjøringsforskriften, slutter NHO og tilsluttede landsforeninger seg til oppjustering av satsene og angivelsen av virkeområdet for forskriften, i tråd med utkastet. NHO har imidlertid visse merknader til de øvrige foreslåtte endringene, jf. nedenfor.

2.2. Forslagets § 6 – Reise, kost og losji

Forslaget til endring av bestemmelsen er i overensstemmelse med den underliggende tariffavtalen. Etter NHOs oppfatning er forslaget hensiktsmessig.

2.3. Forslagets § 7 – arbeidstøy

Forslaget til ny ordlyd i § 7 er ikke i samsvar med den underliggende tariffavtalen. I tariffavtalens § 2-11 er den relevante passusen formulert slik:

"Bedriften holder nødvendig, firmamerket arbeidstøy og vernefottøy tilpasset årstiden og arbeidsplass. Med nødvendig arbeidstøy menes tilpasset ordinært arbeidstøy til kvinner og menn der unisex-modell ikke er tilfredsstillende, varmetøy, regntøy og hansker. Det er en forutsetning at arbeidstøyet tilfredsstiller nødvendige HMS-krav, og at dette er praktisk mulig og økonomisk forsvarlig [...]".

Den foreslåtte regulering i forskriften har fått en kategorisk utforming og uten at den nødvendige reservasjon for det praktisk og økonomisk forsvarlig er ivaretatt. Lest etter sin ordlyd gir forskriften bedre rettigheter enn det som følger av den underliggende tariffavtalen. Etter NHOs oppfatning må det være samsvar mellom forskriftens regulering og tariffavtalen. NHO foreslår derfor at tariffavtalens formulering også benyttes i forskriften.

3. KOMMENTARER TIL ARBEIDSTILSYNETS BREV

3.1. Overordnede kommentarer

Arbeidstilsynet har i brev av 01.04.2022 pekt på en del utfordringer knyttet til anvendelsen av forskriftene om delvis allmenngjøring av tariffavtalene. Dette gjelder særlig de håndhevelsesutfordringer som Arbeidstilsynet beskriver, som følge av at forskriftene kan oppleves som tvetydige eller uklare. Som et alminnelig synspunkt ber Arbeidstilsynet Tariffnemnda sørge for at forskriftene i større grad står på egne ben.

På et overordnet plan ønsker NHO å minne om at Tariffnemndas praksis er basert på at det skal være – så langt det er mulig – samsvar mellom den allmenngjorte forskriften og den underliggende tariffavtalen. I de tilfeller hvor forskriftsteksten byr på tvil, vil den underliggende tariffavtalen være et viktig tolkningsmoment. Dersom den underliggende tariffavtalens ordlyd ikke gir svar, kan tariffpartene selvsagt kontaktes knyttet til praksis. Så vidt vites har NHO alltid svart på spørsmål om tolkning og praksis knyttet til allmenngjorte tariffavtaler, uavhengig av om det er Arbeidstilsynet eller andre som har spurt. Metodikken for tolkning av delvis allmenngjorte tariffavtaler har derfor visse særtrekk. Men at dette må være metoden for tolkning av allmenngjorte tariffavtaler følger etter NHOs oppfatning av selve reguleringsmetodikken. Det er tariffavtalen som er delvis allmenngjort.

Så er det ikke alltid at tariffpartene er enige om hva som er riktig tolkning av tariffavtalen eller hva som er riktig praksis. At det kan være utfordrende for håndhevelse av forskriften er ikke vanskelig å forstå. Men det er ikke alle spørsmål knyttet til tolkningen av en tariffavtale som nødvendigvis er klarlagt. At noen spørsmål

blir stående ubesvart, kan skyldes tariffpolitiske prioriteringer. Etter NHOs oppfatning er det ingen god løsning at forskriftene skal stå på egne ben, som Arbeidstilsynet tar til orde for. En situasjon hvor tariffavtalen og den allmenngjorte tariffavtalen ikke har lik regulering, vil være et skritt mot å undergrave tariffavtalen som reguleringsverktøy. Til tross for håndhevning utfordringene Arbeidstilsynet peker på – som det erkjennes at kan være reelle – er NHO ikke enig i en reguleringsmetodikk som gjør forskriftene autonome i forhold til forskriften.

Med disse innledende merknadene om reguleringsteknikken og tolkningen av allmenngjorte tariffavtaler, vil NHO kommentere de konkrete spørsmålene Arbeidstilsynet reiser i sitt brev i punktene nedenfor.

3.2. Forskriftens virkeområde – Arbeidstilsynets brev punkt 2 b.

I brevet anfører Arbeidstilsynet at forskriftens virkeområde er uklart. Dette punktet er nå adressert i utkast til ny forskrift, jf. forslaget § 2. NHO støtter forslaget til presisering av virkeområdet for forskriften.

Arbeidstilsynet ber videre om en nærmere presisering av hva forskriften § 2 andre ledd mener med *"tilsvarende kompetanse som formelt kan likestilles med fag- eller svennebrev innenfor det fagfelt arbeidstaker utfører arbeid"*. En slik presisering er foreslått tatt inn i lønnsbestemmelsen i forskriften § 4 bokstav a) og NHO støtter dette forslaget.

Med vennlig hilsen

Nina Melsom
Næringslivets Hovedorganisasjon
Direktør Arbeidsliv og tariff